

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A vámtarifa hatásának vizsgálása.

A »Magyar Gazdaszövetség« a földmivelésügyi kormány megbízásából már korábban vizsgálat tárgyává tette az új vámtarifának gazdasági és társadalmi viszonyainkra gyakorolt hatását. E kérdés az ország mezőgazdasággal foglalkozó néprétegeire elsődrendű fontosságú, mert hiszen a külföldi országok versenyének árnyomó hatását csak úgy tudjuk ellensúlyozni, ha erőteljes eszközöket alkalmazunk a hazi mezőgazdaság versenyképességének fentartására. Ismeretes azonban a gazdaközönség előtt, hogy e törekvés a fogyasztók részéről nem találkozik méltánylással s a gazdaosztályt és a ma érvényes vámtarifa megalkotóit az áraknak állítólag jogosulatlan fölhajtása miatt sűrűn és elkeseredetten támadják. Épp ezért — miután a statisztikai számadatok már együtt vannak, — a »Magyar Gazdaszövetség« újabb mozgalmat indított annak a megállapítására, hogy jogosultak-e az új vámtarifa ellen felhozott támadások. Az egész nemzeti fejlődésre, főleg pedig a gazdaosztályra fontos kérdés tisztázása végett kérdőívet küldött szét a szövetség testületi tagjainak, hogy a beérkezett adatok alapján megállapítható legyen, hogy a mezőgaz-

daságnak mely ágaiban következett be jövedelemgyarapodás és esetleg melyekben állott be hanyatlás. A gazdaságsadalom általános érdeklődésre számot tartó és az érdeklődők által kitöltendő kérdések szövege szerint a következők:

1. Általánosságban emelkedtek-e vidékünkön a földárak és a haszonbér s ha igen, körülbelül hány százalékkal?

2. Az utóbbi években emelkedett-e vidékünkön a földbirtok eladósodása?

3. Drágábban termel-e ma a mezőgazda, mint azelőtt? Mennyivel drágult a szerszámok, a műtrágya és egyéb fogyasztási cikkek (kávé, cukor, ruha, lábbeli, világító) ára 1905 óta? Mennyivel emelkedett egy kiló hus ára a mészárosnál 1907 óta?

4. Mennyi egy öttagu kisgazda-család házi szükséglete átlagában úgy az élelmiszereket, mint egyéb háztartási cikkeket illetőleg? Mennyit ad ki utóbbiakért?

5. Hány holdas gazda tud birtokának terményeiből eladni, más szóval, mennyi az a legkisebb terület, mely egy öttagból álló család élelmiszerszükségletét és a vetőmagot leszámítva már annyit terem, hogy a gazda a felesleget el is adhassa?

6. Egy negyedtelkes gazda mennyi búzát, rozsot, árpát, zabot, kukoricát,

burgonyát, szénát, szalmát, gyümölcsöt, bort és más terményt képes eladni?

7. Körülbelül hány szarvasmarhát, sertést, borjut és juhot adnak el a faluban (vidéken) levágásra?

8. Egy negyedtelkes gazda mennyi tejet, vaját, borjut, szarvasmarhát, lovat, juhot, sertést, baromfit, tojást ad el évente?

9. Az utóbbi időben gyarapodott-e a vidék gazdáinak jövedelme és jóléte s ha igen, a többjövédelmet gazdasági építkezésre, földszerzésre és gazdasági eszközök javítására használták-e fel, vagy életmódjuk javítására? Utóbbi esetben nem fajult-e az életmód javítása dorbézolássá, vagy ruházatbeli cifrázkodássá?

10. A jobb buzaárak következtében nem szaporították-e a gazdák a gabonával bevetett területet a takarmánnyal bevetett terület rovására és nem csökkentették-e ennek következtében állatállományukat?

A Magyar Gazdaszövetség, amidőn a vizsgálódásra vonatkozó kérdőíveket szétküldötte, ezt egyenesen azzal a céllal tette, hogy testületi tagjainak (mintegy 3000) módot és alkalmat nyújtson arra, hogy a fönt vázolt országos nagy munkánál, amelynek kihatása lesz Magyarország jövő gazdasági fejlődésére és a

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Nyugtalan éjszaka.

Másnap korán kellően indulni, már tíz óra körül ágyban voltunk. Én egy kissé ideges voltam, Haris azonban azonnal elaludt, a mint lefeküdt. Ez a ténykedése tulajdonképpen nem volt sértő s engemet mégis sértett s nehezen viseltem el. Miért aludt el ily hamar az én társaságomban? Ez bosszantott s ezen töprengve, hiába próbáltam elszundítani. Mennél jobban szerettem volna elaludni, annál inkább került az álm, végre már oly eber lettem, mint tizenkét órákor szoktam lenni, délelőtt.

Keserűen elmélkedtem a szobában s más társaságom nem volt a saját magamete emésztetlen vacsoránál. A gondolataim minden témát felöleltek már, a mi csak ember agyában valaha megfogalmazhatott. De e gondolatok sohasem váltak mélyebbé, csak megérintették egyes témákat, azután tovasuhantak, mint a lepkek. Egy óra múlva már egy kavargó kobóhoz hasonlított a fejem, magam pedig halálosan befáradtam a hiábavaló hánykolódásba.

Végre már annyira kimerültem, hogy sze-

mem lecsukódott, de ekkor a közelben megkondult a toronyóra. Megszámoltam az óráutéseket s aztán már-már ismét lezáródtak pilláim, de ekkor egy másik toronyóra kezdett kongani. Mikor ez elvégezte, a városházán ütötte el az időt az óra s mély bugása egy ideig gyönyörködöttetett is. De mikor kisült, hogy ez a harang a negyedórát is jelzi mégis egy kissé tulzottnak találtam a dolgot. Valahányszor már az álmországba értem, valami újabb és újabb nesz zavart fel s egyszerűen a takaróm is leesett rólam, úgy hogy le kellett hajolnom utána és felemelnem.

Végre lettem minden reményről, hogy elaludjam, s beláttam, hogy kétségbeesetten eber vagyok. Lázam is volt s szomjúság gyötört. Kis ideig még ott forgolódtam az ágyban, álmatlanul azután egy kitűnő ötletem támadt: hogy felöltözöm, kiséralok a kertbe, talán meg is fürdöm és szivarozva várom be a reggelt.

Igyekeztem úgy felöltözni a sötétben, hogy Harist fel ne riasszam álmából. A papucs is jó lesz ily nyári éjszakán, gondoltam. Csendben keltem fel s minden teherememet összeszedtem, csak a harisnyámat nem lettem sehoh. Pedig e nélkül bajos volt kimegnem. Négykéz-

láb mászva, tapogatózva kerestem a harisnyát a padlón.

Minden lépésemnél megreccsent a padló, s ha egy butordarabba ütköztem, a zajt hatványozottabban hallottam. Ilyenkor ijedten megálltam s lélekzetet sem mertem venni, úgy lestem, nem ébred-e fel Haris. Csak azután folytattam a kutatást, de hiába kusztam ideoda, a harisnya nem volt sehoh. Mindenféle csak butordarabok akadtak a kezembe. Mikor este lefeküdtem, nem is képzeltem volna, hogy ennyi butor legyen a szobában. Minden zugban egy egy székbe ütöttem a fejemet.

Hiszen tulajdonképpen nem az volt a furcsa, hogy megleltem a székeket, de az, hogy mindig, állandóan a fejemmel találtam meg. Erthező harag vett erőt rajtam s keresés közben illetlen kifakadások törtek utat ajakamra. Végül elhatároztam magamat, hogy egy harisnyával is beérem s úgy megyek sétálni. Fel-tápaszkodtam helyemről s képzeletben elindultam az ajtó felé, de e helyett a saját élet-nagyságu képemet pillantottam meg egy nagy tükör sima lapján, s ez egy pillanatra megijesztett. A tükörkép határozottan azt bizonyította, hogy eltévedtem a szobában s most már

Meglepő kötéréjü.

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olcsó.

PORTLAND-

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementosövek, fedéllemez, elszigetelőcmez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld.

magyar gazdaosztály jövő boldogulására, ők is hallathassák szavukat. De nagy jelentőséget tulajdonít a felhívásnak a szövetség különösen pedig azért, hogy a gazdakörökhöz és szövetkezetekhez első ízben fordulnak, hogy országos fontosságú dologban véleményt nyilvánítsanak.

Az eredményekkel az eljövendő kereskedelmi szerződések megkötésénél és az új vámtarifa megalkotásánál számolni kell.

A véderőreform beterjesztése. Mint a Bud. Tud. irányadó helyről értesül, egyes lapoknak az a híre, hogy a legutóbbi bécsi tanácskozások alkalmával megállapodás történt volna a tekintetben, hogy a véderőreformra vonatkozó törvényjavaslatokat április első napján terjesztik a két törvényhozás elé, *nem felel meg a valóságnak.* A javaslatoknak az említett időpontban való előterjesztése már fizikai okokból is lehetetlen volna. A jelenlegi diszpozíciók szerint a véderőreformra vonatkozó törvényjavaslatokat az osztrák és a magyar kormány április végén terjeszti a két törvényhozás elé.

Interpelláció az ököritói segélyek ügyében. Az ököritói katasztrófa alkalmával az egész világ részvéte a kis szatmármegyei falu felé fordult, csak a vármegyei közigazgatás nem teljesítette kötelességét. Ez ügyben ma *Huszár Károly* országgyűlési képviselő, aki szociális ügyeknek mindig jó szószólója, a Házban sürgős interpellációt jelentett be az ököritói pénzek botránya ügyében. Az interpelláció az ülés végén lesz.

A Szent László-tér aszfaltozása.

A Magyar aszfalt r.-t. újabb beadványa.

A Szent László-tér aszfaltozására meghirdetett árlejtésnél a beadott három pályázó közül kettő felett vitatkoztak a szakbizottságban. A Neuchatel angol aszfalttársaság kőaszfaltra, a Magyar aszfalt részvénytársaság pedig a Nagyváradon már nagyon is bevált hengerelt aszfalttal pályázott. A két ajánlat között 23.000 korona volt a különbség, a hengerelt aszfalt javára, de a két aszfalt között ennél az összegnél nagyobb az értékkülönbség, a kőaszfaltra ugyanis ennyivel többet ér.

A szakbizottságban azonban többen hangoztatták a hazai ipar védelmét s ezért a szakbizottság nem hozott érdemleges határozatot, hanem egy szűkebb bizottságot küldött ki, hogy nézzék meg, Budapesten és másutt is oly rossz és kritikán aluli aszfaltozást készítette-e a magyar aszfalt részvénytársaság, mint amilyen Nagyvárad város főutvonala.

A bizottság el is ment Budapestre, az ottani aszfaltozás megtekintésére, a magyar aszfalt r. t. vezetői pedig Nagyváradon jártak s itt próbálták hangulatot kelteni pályázatuk érdekében.

Valószínűleg ez nem mindekinél sikerült, legalább ezt mutatja tegnapi beadványuk Nagyvárad városához.

Ebben ismét hangoztatják, hogy a Rákóczi-utói aszfalt rosszaságának oka az, miszerint a villamos vasut sineinek alépitménye gyenge, de arra már nem nyilatkoznak, hogy hát ahol nincs vasuti sín, miért rossz, gödrös, repedezett az aszfalt. Azért pályázott csak hengerelt aszfalttal,

mert a biharmegyei bánya termékeit akarta felhasználni.

Mivel azonban látja az ellene megnyilatkozott közhangulatot, hajlandó ő is a bituminált mészkőből készült u. n. aszfalt kompriméből (kőaszfalt) készíteni a Szent László-tér burkolását, olyan árért, mint a Neuchatel angol aszfalt társaság ajánlata; ezenfelül az egyéb munkanemre nézve fentartják az általuk megajánlott egységárat s az összes jótállási kötelezettségeket.

Ha ezt nem fogadná el a város, kérik, hogy hirdessen szűkebb körű új pályázatot a három eddigi pályázó között, az ilyen kőaszfaltra.

Hogy a kiküldött bizottság milyen eredményrel járt Budapesten, az csakhamar kitudódik éppen úgy, mint az, hogy a magyar aszfalt vezetőinek nagyváradi intervenciója minő sikerrel járt.

Egyet azonban látunk az új beadványból, hogy most is olyan alázatos kérő hangon van tartva a beadvány, mint annak idején egy hasonló irat, mikor kitűnt, hogy teljesen rossz a Rákóczy ut aszfaltja. Mikor azonban látta, hogy vannak pártfogói a törvényhatóságban, mindjárt más tenorban kezdett beszélni a magyar aszfalt r. t. a várossal s jöttek a perrel fenyegetések, herce-hurcák, amiknek még ma sincs vége.

Ilyen körülmények között ne csodálkozzék a Magyar Aszfalt r. t., ha huzódzik Nagyvárad városához, hogy újabb összeköttetésbe jöjjen az ilyen vállalkozóval.

Mindazáltal nem zárkoznak el az elől, hogy alaposan megvizsgálják a dolgot. Minden esetre fontos érdek a hazai ipar pártolása, még fontosabb a biharmegyei iparvállalatok prosperálása, — de az első érdek az, hogy a város főtere jó aszfaltozást kapjon.

azt sem tudtam mily részében vagyok a szobának. Elkéseredésemben leültem a padlóra. Ha csak az az egy tükör lett volna a szobában, talán még eligazodtam volna, de háromnégy volt benne! És ez úgy sokszorosított, mintha ezer lenne, mert a szemközti falakon voltak elhelyezve. Az ablakokon beszűrődött ugyan némi világosság, de ide-oda csuszásomban a padlón eitevesztettem az irányt s most úgy tetszett nekem, mintha minden ablak ott volna, a hol nem kellene lennie. És így teljesen elvesztettem a fejemet s nem bírtam többé eligazodni.

Felkeltem s véletlenül feldöntöttem egy esernyőt. Ugy esett végig a földön, olyan zajt csapva, mint egy revolverlövés. Mérgemben ajkamba haraptam s megint nem mertem lélekzeni, de Haris meg sem moccan. Óvatosan, félve felvettem az esernyőt a padlóról s a falhoz támasztottam. De alig bocsátottam el rugóját, mikor az megcsuszott s még nagyobb robajjal esett a földre, mint az előbb. Ismét vártam egy percig, de csend volt. Harisnak furcsa, mély álma lehet! A legnagyobb gondossággal, szinte remegve az izgalomtól, emeltem fel most ismét az ernyőt s újra, vigyázva, óvatosan a falnak támasztottam. De mihelyst eleresztettem, újra lerobant s mindannyiszor nagyobb robajt ütött a megelőzőnél. Különben az ernyő utbagazítással sem szolgálhatott, mert ezenkívül még négy darab volt a szobában. Most a falat akartam követni kezemmel, így biztosan eljutok az ajtóig.

Megkezdtem az utazást ezen a módon, s az első eredmény az volt, hogy egy képet levertem a kezemmel. Nem volt valami nagy kép, de ahogy a földre zuhant, nagyobb lármát csapott, mint egy ágyu. Haris nem mozdult, de én józan ember vagyok, s megértettem, hogy még egy ilyen művészi kísérlet, s ő fölugrik ágyából. Szomorúan mondtam le a sétálási terveimről. A legokosabb, amit tehetek a jelen körülmények között, ha megkeresem a szoba közepén lévő kerek asztalt, azt veszem kiinduló pontnak s onnan lefedező körutat teszek az ágyamig. Ha az ágyat meglelem, egész közel van hozzá a vizeskorsó, s ezzel enyhíthetem égető szomjúságomat is. Négykézláb kusztam tehát tovább. Így legalább biztos voltam benne, hogy semmit fel nem borítok. Egy-két pillanat alatt meg is találtam az asztalt, még pedig olyan erősen, hogy homlokom bőrét is lehorzsolta, aztán felálltam, s kiayujtottam karomat, ujjamat kifeszítettem s kiayujtva tartva, ide-oda hajlongással, elindultam, hogy felkeressem ágyamat. Előbb egy székbe vertem oda a térdemet, aztán egy falba. Majd egy diványba s ismét egy másik székbe és megint egy diványba. Ez már egészen zavarba hozott. Ugy emlékeztem tudniillik, hogy a szobában csak egy divány van.

Újra visszatértem tehát az asztalhoz, hogy jobban tájékozzam magamat. Mikor újra elindultam, még több székbe ütköztem, mint előbb. E közben eszembe jutott, hogy az asztal se sokat ér mint kiindulópont, mert hiszen kerek.

Elhagytam tehát helyemet s vaktában indultam neki a székek és diványok labirintjébe. Így kóboroltam az ismeretlen és reám nézve oly idegenszerű területen mindaddig, míg a kandallóról levertem egy virágvázát s mikor utána hajoltam, hogy felemljem azt, felborítottam a mosdóasztal kancsóját. Eppen azt mondtam magamban; jó hogy megtaláltam, az irány mégis jó volt és most itthon leszek rögtön! — De egyszerre Haris ordítását hallottam:

— Segítsé! Se . . . gitsé! Gyilkos!

— Ne félj, csak én vagyok — siettem őt megnyugtatni.

— Csúrom viz vagyok. Leöntöttél — mondotta ő panaszosan.

A zajra a házbeliek is felébredtek. Elsőnek házigazdám lépett be égő gyertyával kezében, nyomában Z. ur, egy másik gyertyával, aztán egy egész gyertyás körjárat.

Körülnéztem. A Haris ágya mellett álltam, éppen az ellenkező szegletben, mint ahol az én ágyam volt. — A szobában csak egy divány volt, az is a fal mentén. Mindössze két szék volt a szobában s én egész éjszaka ezek körül forgolódtam!

Elbeszéltem a háziaknak a történeteket s ezek megnyugodva tértek ismét álmokra. En a pedométeremen, mely mindig nálam van, konstataáltam, hogy negyvenhét mértföldet gyalogoltam a szobában. De elvégre egyre megy: hiszen úgy is azért keltem fel, hogy egy kicsit kisétáljam magamat.

Mark Twain.

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek

egyedül

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatcikkben megérkeztek
REICHARD áruháza

Leszavazták a horvát budgetet. A költségvetési bizottságban tíz szóval négy ellen tegnap leszavazták a budgetet. A bán terve az volt, hogy az országgyűlést csak a tanítói fizetésjavításról szóló törvényjavaslat letárgyalása és a felirati vita befejezése után fogja hosszabb időre elnapolni, mivel azonban nincs kilátás rá, hogy a kormány felirati javaslata többséget kapjon, a bán pedig nem teheti magáévá a koalíció feliratát, nincs más mód a megoldásra, mint elnapolni s aztán feloszlítani az országgyűlést, amely három hónap óta együtt van, de semmi eredményes munkát nem végzett. Politikai körökben híre járt, hogy a bán még ezen a héten királyi leirattal fogja elnapolni az országgyűlést.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Március 10. A zeneiskola hangversenye a polgári iskolában.

Március 24. A Kath. Kör második bőjti estéje a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor.

Április 2. A Népközlöny egylet közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeházán.

Április 7. A Kath. Kör. utolsó bőjti estéje a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor.

Bende püspök haldoklik.

A magyar püspöki kar Nesztöráról Bende Imre nyitrai püspökről szomorú hír érkezik. Mint tudósítónk jelenti az agg főpásztort a reggeli órákban szélhűdés érte s azóta eszméletlenül külső állapotban fekszik. A nagy beteg püspök állapota válságos, felgyógyulásához nincs remény. Bende Imre a legöregebb a püspöki karban, jóval túl van a nyolcvanon. Már évekket ezelőtt gyengélkedni kezdett s akkor gróf Batthyány Vilmos lett mellé koadjutorának utódlási joggal kinevezve. A múlt őszön már nemcsak az egyházmegye kormányzását adta át teljesen koadjutorának, hanem lemondott a jövedelemről is, csak a püspöki kastély használatát és 25.000 forint évdíjat kötött ki magának; ehhez az apostoli király is hozzájárult, a szent szék pedig az egyházmegye apostoli adminisztrátorának nevezte ki Batthyány grófot. A legutóbbi időben aránylag még elég jól érezte magát Bende püspök, most vasár-

nap még jókedvűen fogadta az ott időző Tisza István gróf látogatását. A hazafias érzésű püspök a felvidéken erős támasza volt a magyarság küzdelmeinek.

* **A főispán itthon.** Hlatky Endre Nagyvárad város főispánja családjával Abbáziából, hol két hétig üdülés céljából tartózkodott, tegnap hazaérkezett Nagyváradra.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága utóbb a hoz a módhoz nyult, hogy fontos és sürgős ügyeket nem hónapokon keresztül tart felfüggesztve, hanem formális rendkívüli közgyűléseket tart s így siettetni fontos ügyek végleges elintézését Most két ügy van ilyen. A végleges csendőriskola elhelyezésének kérdése és a thermochemiai intézet létesítésének ügye. Mindenik ingatlan átadással jár, tehát a törvény szerint három egymásutáni közgyűlés elé terjesztendők. Ezért március hónapban 8-8 naponként két rendkívüli közgyűlés lesz. és így az áprilisi rendes közgyűlés érdemlegesen elintézheti ezt a két fontos ügyet. Az egyik rendkívüli közgyűlés holnap, szombaton lesz s erre nézve a törvényhatóság tagjai a következő meghívót kapták:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a folyó évi március hó 9-én tartott rendes közgyűlésében több ingatlan átengedése ügyében a folyó évi március hó 18-ik napjának délutáni 3 órájára rendkívüli közgyűlést összehívását rendelte el. A közgyűlés tárgyai: 1. A városi tanács javaslata a m. kir. csendőriszkola végleges elhelyezése tárgyában. (1-ső ízben kintüze.) 2. A thermochemiai intézet felállítására tárgyában előterjesztett tanácsi javaslat (1-ső ízben kintüze.) Erre a közgyűlésre bizottsági tag urat tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1911. március hó 13. Rimler Károly, polgármester.

* **Tisza István a Rippi-Rónai kiállításon.** Tisza István, akinek az utóbbi időben a modern művészet ellen ismételt nyilvános állásfoglalása irodalmi és művészeti körökben oly élénk feltűnést keltett, tegnap megjelent Rippi-Rónai József retrospektív kiállításán. Tisza Istvánt, aki gróf Bánffy Miklós kíséretében jelent meg, gróf Zichy István fogadta és kalauzolta.

* **Schüch József halála.** Mély részvétet és megdöbbenést keltett tegnap délután városszerte a gyászír, hogy Schüch József, a Széchenyi szálloda és étterme bérletje, élete 61-ik évében meghalt. A haláleset híre villámgyorsan elterjedt a városban. Schüch József városunk kiváló polgára nagy népszerűségnek örvendett; korábban az ipartestület házában bérelte a Nemzeti-szállodát és éttermet, majd a Széchenyi-szállodát és vendéglőt bérelte ki Nagyvárad városától s fáradhatlan buzgalommal, szakértelemmel biztosította a Széchenyi régi jó hírnevét. Halálát özvegye és hét gyermeke gyászolja. Már régebben szív- és májbeteg volt, de különben erős szervezetű. Pár nappal ezelőtt baja erősebben lépett fel s ágyba döntötte. Szerdán családja beszállította Rácz Ödön szanatóriumába. Azonban már nem

lehetett megtartani az életnek s tegnap délután 1 órakor elhunyt. Temetése holnap, szombaton, március 18-án, délután fél 4 órakor lesz a Széchenyi épületéből. Lelkiüdvéért hétfőn, március 20-án, d. e. 9 órakor lesz a gyászmise a várad-olaszi plébánia templomban.

* **A megye közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósága tegnap folytatta tavaszi közgyűlését. A gyűlésen községi számadásokat intéztek el. Az ülés 12 órakor ért véget. A rendes gyűlés után hitelesítő gyűlés volt és így tegnap befejezést nyert a márciusi megyegyűlés.

* **Március 15. Margitán.** A margitai közönségnek ez évben osztatlan ünnepe volt március 15. A szabadság ebredésének napját Margitán három helyen ünnepelték meg és pedig a kaszinóban, a függetlenségi 48-as körben és a polgári körben. Az ünnepély fényét emelte az, hogy a kerület képviselője dr. Márkus László mindenütt megjelent. Az ünnepélyek a kaszinóban kezdődtek, ahol vacsora volt, melyen az első köszöntőt Márkus László dr. mondta a nemzet és a király közti megértésre. Majd Brösztel Lajos plébános tartott lelkes köszöntőt. A kaszinóból a polgári körbe mentek át, ahol Balogh Ferenc mondta az ünnepi beszédet. Márkus László méltatta a nap jelentőségét, hangsúlyozván, hogy nem politizálni jöttek össze, hanem hogy minden fel fogáson lévők egyformán ünnepeljenek. A képviselő beszéde nagy lelkesedést keltett nem csak választói között, hanem a függetlenségi pártban is.

* **Ezertagu küldöttség a miniszterelnöknél.** A miniszterelnökhöz a »Segédjegyzők és községi alkalmazottak országos egyesülete« bejelentette, hogy 1911 március 27-én tartandó nagygyűléséből Khuen-Héderváry miniszterelnökhöz mint belügyminiszterhez ezertagu monstre-küldöttség járul, hogy a községi tisztviselők sérelmeinek orvoslását kéri. A demonstráció és az ezzel kapcsolatos kongresszus igen viharosnak ígérkezik s az egyesületnél már eddig is az ország minden részéből számosan jelentkeztek. A nagygyűlésen több országgyűlési képviselő is felszólal.

* **Franciaország néptelenedése.** A francia népszámlálás eredménye, amely nemrégiben jutott nyilvánosságra, a francia patrióták gondjait nagyban megnövelte. Az 1851-iki népszámlálás alkalmával Franciaország népesség tekintetében második helyet foglalt el Európa államai között, a mostani népszámlálás eredménye szerint a hetedik helyre süllyedt, sőt ha a szaporodás továbbra is ilyen csekély marad, akkor pár évtized múlva Franciaország Olaszország mögé kerül a sorrendben. Driant képviselő a kamarában indítványt tett, hogy a népesedés elősegítése szempontjából szükséges lenne, hogy az állam azoknak a kérvényezőknél, akiknek három gyermekük van, előnyt biztosítson a közhivatalok betöltésénél. Franciaországban jelenleg körülbelül 11,315.000 család él, amelyek közül nem kevesebb, mint egy millió nyolcszázötvenezer azoknak a családoknak a száma, amelyeknek egyáltalán nincs gyermekük és három millióra rug azoknak a száma, amelyeknek csak egy gyermekük van. Francia-

Bőjti idényre mindenki legjobban

WURST JÓZSEF

fűszer- és csemege kereskedésében

Alapítva 1829.

Telefon 40.

szerezheti be szükségletét, hol nagy választékban talál mindenféle pácolt és olajos *halakat*, u. m.: *angolnát*, bel- és külföldi *sardiniákat*, *pisztrángot*, *rákot*, stb., *sajt különlegességeket*, szárított és konzervált *józseleket*. 202

Naponta friss tea-vajat. Friss tavaszi töltésű ásvány és gyógyvizet.

ország lakosságának legnagyobb része a két gyermek-rendszernek hódol, csak igen kevesen vannak, akik túllépik ezt a határt. A statisztika adatai szerint 556.168 házaspárnak van öt gyermeke, 182.998-nak hét, 8305-nek tizenegy, 1437-nek tizenhárom, 249-nek tizenöt és 89 házaspárnak van tizenhét gyermeke.

*** Abdul Hamid öngyilkos kísérlete**
Mikor legutóbb az Alatoi-villában felfedezték az exszultán szökési tervét, kicserélték és megkettőztették az őrséget. Ez kedden délután történt. Abdul Hamid nyugodtságot színlelt, de amikor meglátott egy neki ismeretlen katonát az új őrségből, valóságos őrjöngés tört ki rajta. Tört és zúzott mindent lakosztályában, az orvosokat kikergette s végül kényszerubbonyt adtak rá. Azóta az orvosok éjjel-nappal figyelik az exszultánt. Tegnap éjszaka gyanús zajt hallottak Abdul Hamid hálószobájában.

Meglestek és látták, hogy az exszultán el-tört egy poharat és az üvegcsereppel éppen fel akarja vágni balkarján az ütőereket. Az orvos és egy tiszt berohant hozzá, aztán jöttek az őrség többi tisztjei is. Tele lett velük a szoba. Az orvosok erőnek erejével elvették Abdul Hamidtól az üvegcserepet s hasztalan tiltakozott, nem akartak kimenni. Az exszultán tombolt, úgy viselkedett, mint az őrült. Folyvást ezt kiabálta:

— Átok az ifjutorókra! Allah akarata be fog teljesülni rajtuk. A birodalom, amelynek évtizedeken át én voltam az ura, én, Mahomed igazhívó követője, el fog tűnni a föld sziméről, elnyeli a tenger, mert népe csupa istentelen gonosztevő!

Az orvosok csillapították az exszultánt, de ő rájuk rivalit:

— Titeket is megbüntet Allah, mert megkeserítitek az életemet!

*** A korcsmák ellen.** *Ottomány* bihar-megyei község azok közé tartozik, melynek népessége a népszámlálás alkalmával nem tűntetett fel növekedést. Ellenben a korcsmák száma, az növekedett. Sőt a jelenlegi két korcsma mellé még egy harmadikat is akar létesíteni a képviselőtestület. *Brann* Lébi Salamon ugyanis egy az eddigi korcsmáktól eltérő nagyobb korcsmát akar létesíteni *Ottományban* és ezért kérvényt adott be a képviselő testülethez, mely a kérvénynek 3 szavazat többséggel helyet adott. A képviselőtestületi határozat ellen a jegyző felelősséget adott be épen a fenti érvek alapján. A felelősséget a főszolgabíró kedvező véleményével terjesztette be az alispánhoz, hangoztatván, hogy *Ottomány* községben 3-ik korcsmára szükség nincs, mert az csak az iszákosság terjesztésére adna még több alkalmat.

*** A mérges pálinka eltiltása.** Lelketlen pálinkaárusok, hogy minél olcsóbban állíthassák elő a testet és lelket ölő pálinkát, fa-szeszt (metylalkoholt) vegyitnek vízzel s ezt árulják különösen a szegényebb népek, rendes pálinka helyett. Két évvel ezelőtt a közeli Biharkeresztes községben 13 ember pusztult el ilyen pálinka-keveréktől s ma sem tudjuk, hogy megbüntettek-e valakit ezért a tömeges emberpusztításért. De nem csak itt, hanem a fővárosban s az ország más vidékein is fordultak elő hasonló mérgezők. A gyakori halálesetek végre a kormány figyelmét is felhívták erre a visszaélésre s a belügyminiszter most körrendeletben tiltja el a mérges szesz használatát. A miniszteri leirat szerint a vizsgálat kiderítette, hogy a mérgező hatású italok fa-szeszszel (metylalkohollal) voltak keverve. Minthogy a fa-szesz újabb tapasztalatok szerint, izgatós, kábító, sőt halálosan mérgező hatású, a pénzügyi, kereskedelmi és földművelésügyi miniszterekkel

egyetértve, a belügyminiszter a fa-szesznek italok készítésére való használatát, vagy annak bármioemű italhoz, gyógyszerhez, illatszerhez keverését és ilyennek forgalomba hozatalát eltiltja. Aki ez ellen vét és cselekménye vétség, vagy büntetést nem képez, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. — Ez a büntetés bizony elég enyhe, még ha a maximumot alkalmaznák is minden esetben s nem eléggé alkalmas arra, hogy a lelketlen mérgekeverőket megijeszze. Példásabb büntetés kellene.

*** A Vatikán levéltárát meglopták.** A Vatikán titkos levéltárában lopásnak jöttek nyomára. Kitűnt, hogy a levéltárból fontos diplomáciai okmányokat loptak el, melyek Franciaországra és Németországra vonatkoznak. A lopás már régebben történhetett és a vizsgálat csupán annyit derített ki, hogy az ellopott okmányokat idegen kormányok képviselőinek, valamint egyes újságoknak akarták eladni. A levéltár ügykezelését megszigorították.

*** A gáborjáni népitélet.** Az 1909. október 4-én történt gáborjáni véres események ügyében, még a büntető eljárás nincs befejezve. Amíg büntető uton folyik az ügy, addig a közigazgatásnak is akadt dolga ebben a bonyolult ügyben. Nevezetesen a gyújtogatás és vérengzés után a nyomozást vezető csendőrség nem tudott boldogulni Gáborjában, mert a lakosság teljesen megbizhatatlannak bizonyult. A csendőrség erre kénytelen volt a szomszédos Hencidáról hét embert megbízni a bizalmi-férfiúi kötelességekkel. A bizalmi férfiak napidijai 160 koronát tesznek ki. Ezt az összeget már mindenkiől kérték azonban sehol sem akarják azt megfizetni. Végre tegnap a megyéhez folyamodtak, hogy ezt az összeget utalják ki részükre.

*** Keresd az asszonyt** Annak idején megírtuk, hogy *Szűcs* István élesdi csizmadia Amerikából hazatérve, feleségét házasságtörésen kapta rajta. Az asszony eme cselekedete annyira elkészerítette a szerencsétlen csizmadiat, hogy felakasztotta magát. Az öngyilkosság kísérlet nem sikerült, mert a kétségbeesetten rugdalózó Szűcsöt apósa levágta és így megmentette az életnek. Szűcs és felesége között azóta napirenden volt a civódás. Az asszonynak állandóan szemére vetette magaviseletét az ura. Szűcsné azonban mit sem adott a lelkiztetésre és tovább is úgy élt mint férje távollétében. Az ember emiatt annyira elkészeredett, hogy tegnap ismét öngyilkossági kísérletet követett el. Bement a szobába Szűcs és ott az ajtófélfára felakasztotta magát. Az öngyilkosság azonban ezúttal sem sikerült, mert Szűcs apósa ismét észrevette és a halálkó embert levágta. Az esetet megbotránkozással tárgyalják Eleden.

*** Csendőrséget Nyárlónak.** Nyárlón bár nagyobb szabású bűnesetek nem fordulnak elő, mégis az utóbbi időben a közbiztonsági állapotokon nagymérvű lazulást tapasztaltak. A község képviselő-testülete azért elhatározta, hogy Nyárló részére, mely különben a csendőrségi állomásoktól igen nagy távolságra fekszik, külön őrs felállítására iránt tesz lépéseket. Tegnap ez iránybani kérelmét a megye utján felterjesztették a belügyminiszterhez.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkereskedő és *Modern Antiquarium* Nagyvárad, Rákóczi-ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vételnek.

x Vadászok figyelmébe. Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczi-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőporáruda. Telefon 269.

Tombolatárgyak

Legyezők

Nászajándékok

Játékszerek

Hegedű és hegedű-hurok

Utazó-kofferek és táskák

Téli árak: alsóing és nadrág

Bőr és kötött keztyűk

Valódi szolingeni acélárak

Ridikülők, gramofonok

Ujdonság!

Ujdonság!

aluminium konyha-edények
Gál Ferencnél,

Nagyvárad, Rákóczi-ut, Bazár-épület.

x Felhívás. Tisztelettel értesítjük a t. kereskedő és iparos urakat, hogy a tavaszi üzlet beállta előtt a szándékolt röpcédula és plakát kiosztására vagy házagnál való széthordására saját érdekében tőlünk ajánlatot kérni sziveskedjenek, mert az ilyen reclam csak úgy hozza meg a kellő eredményt, ha lelkiismeretesen és pontosan lesz eszközölve. Tisztelettel **MESSINGER-BOY** gyorsküldőne-vállalat. Telefon 693.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhívom figyel-
müket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x Nagy bohócestély. Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Kert utcán levő *Nemzeti szálloda* ujonnan berendezett nagytermében március hó 18-án, szombaton este 8 órakor *bohócestélyt* rendezünk, melyre a t. közönséget ezennel meghívjuk. Belépti díj személyenkint 1 korona, családjegy 4 személyre 3 korona. Kitűnő ételekről és itatókról *Kecskeméthy* István, vendéglős gondoskodik.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : esarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :

ahol minden időben frissen

vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

míg a készlet tart

naponta d. e. 9—1-g. d. u. 2—7-g.

x Mikor pártoljuk a hazai ipart?

Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna hírét a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenként 1 fillérbe. Kérjük minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatint. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Józsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszközök
valamint zsebórák nagy-
raktára.

Két portál eladó.

x Mezőgazdaságok, szeszgyárak kastyók és magánlakásoknak, kiknek bármely gőz-, vízi, vagy motor üzemük van, a legolcsóbban jönnek ki a *villamos világítással*, erre nézve *Stern Adolf* nagyvárad electrotechnikai cég bárkinek szívesen szolgál felvilágosítással, részletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak berendez villamos jelző csengőket, telefont, villámhárítót készít, azonkívül csillárokat témből, bronzból, vasból galvanizálva minden kivitelben. A javított dr. Just féle Wolfram-lámpák raktáron.

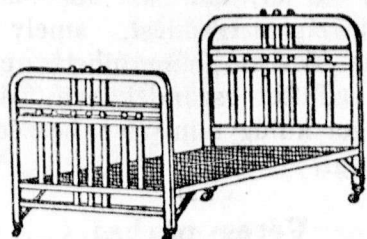
NAGY OCCASIO!

Tavaszi újdonságok megérkeztek
kosztüm, blúz-kelmék, francia
delainok, csipkék, sejmek. Meny-
asszonyi kelengyéket vegyünk
olcsón és megbízhatóan. Menjünk

RADÓ és KERTÉSZ-hez
Telefon 1030. Kossuth-u. 2.

11

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székényágy egy matracral 19 korona
Sodrenybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona
Gyermekegy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Libapásztor.

Szombat: Libapásztor.

Vasárnap d. u.: Medikus, este: Cigány-szerelem.

A libapásztor.

A modern színpadi termékek közt nem árt néha a régi színpadi alkotásokat is felfrissíteni. Van közöttük nem egy, mely megérdemli, hogy néha-néha leőröljék róla a ráakodott port. Lukács és Forray kedves zenéjű operettje is ezek közül való. Olyan hatást tesz a modern színpadi termékek közepette, mint egy angol butorokkal teli szobában valami régi zenélőóra. Régi, de kellemes. Benna van a jóízű humor, a nem raffinált, egyszerű, de azért dallamos zene és annak a kornak, melyből származik, a mainál tisztább ízlése. A közönség, mely egy estét rászánt, nem bánta meg, hogy végignézte.

A szereplők általában igyekeztek a felfrissítést hatásosá tenni. Háromszorra van kitérve a darab a műsorra: ezért érdemes nemcsak tolettet csináltatni, de tanulni is. Igaz, hogy volt olyan, akire valamivel több tanulás is ráfért volna, legalább nem kellett volna néha feltűnően döcögnie a sugó után. *Károlyi Leona* kitűnően hangjánál és kedvénél volt, *Zsigmondy Anna* szintén. *Tizza* Karolánál már csak a kedv volt meg. A komikus elem dönti el az előadás sikerét és az elem a legjobb kezekben volt. Első helyen *Leoveyt* emeljük ki, aki nem egy jelenetben az egész színházat a humor derűjével tudta bevonni. Kitűnő volt *T. Pogány Janka*, nemkülönben *Kassay* és *Kabos* is a szegény lovag és kísérelő szerepében. Az énekkar (a második felvonás egyik színtal mögötti ének-számának leszámításával) feladatát elég jól megoldotta, a zenekar szintén.

A **Libapásztor** tegnap nagyszerű bemutatása után fokozott érdeklődésre számíthat. *Forrai* Miklós behízelgően szép muzsikája, *Lukácsy* kedves librettója és az a gondos kiállítás, rendezés, a mi jellemzi az előadást, a budapesti volt Népszínház e vonzó műsordarabjának Nagyváradon is népszerűséget jósol. A darabot ma és holnap megismétlik.

Vendégművész a színházban. Jövő héten érdekes vendégszereplés lesz a színházban. A legújabb művészemzedék egyik legkiválóbb tagja fog bemutatkozni. *Legárd Adó*, a buda-

pesti zeneakadémia jelesen végzett növendékét szerződötési célból hívta meg Erdélyi igazgató egy fellépésre. A Herczegkisasszony fő női szerepét játssza el a fiatal művész e hó 20 án, hétfőn.

A Tatarjárás jubileuma. A legkivételesebb az a rekord, a mit a Tatarjárás megfutott a nagyvárad színpadon. Két év alatt előli a második jubileumát, az 50-ik előadást. E hó 29-én lesz ez a jubileum, a mit az igazgató kedves meglepetésekkel készít elő. A közönség három ünnepezt szerepkreálót lát viszont a jubileumon: pedig *Diósi* Nusi, *Battisfalvy* Elizát és *Hajnal* Gyurkát, a kiket ez alkalomra az igazgató meghívott. A három kedvenc ismerős fogja játszani az 50 ik előadáson a főszerepet.

IRODALOM.

A Szigligeti-társaság felolvasó ülése. Vasárnap d. e. 11 órakor a városháza dísztermében tartja felolvasó ülését a Szigligeti-társaság. Az ülést *Rádl* Ödön nyitja meg beszéddel, ami maga jelentőséget és színvonalat ad a matinének; *Rádl* Ödön elnöki megnyitói mindig eseményszámba mennek Nagyvárad szellemi életében. *Serényi* Gusztáv felolvasása is általános érdeklődésre számíthat. *Pelle* Jánosnak, a *Magdolna* jeles írójának verseit *H. Körösy* Juci olvassa fel, végül pedig *Hunyadi* József *Várnai* Ferenc novelláját mutatja be.

Népnevelési Közlöny. Szerkeszti *Bodnár* János. Március 15 ike száma a következő érdekes tartalommal jelent meg. Vezetőhelyen a híres márciusi 12 pontot olvassuk, melyhez *B. F.* azt fűzi hozzá, hogy ha a tanítók megismertetik ezt a néppel, úgy a magyar tanítói karra is felvirrad rövidesen a vár. A vár március 15 ike. *Bodnár* Jánosnak olvassuk ezután egy rendkívül érdekes cikkét, Nagyvárad város könyvtáiról. Nagyon tanulságos statisztikai adatokat találunk benne. Egyesületi cikkek, krónika és *Ábrányi* Emil egy költeménye teszik a füzet többi tartalmát. A folyóirat a *Biharvármegyei Népnevelési Egyesület* hivatalos lapja és havonként kétszer jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 4 korona. A tagok ingyen kapják.

TÁVIRATOK.

Uralkodók találkozása.

Róma, márc. 16.

(Saját tudósítónktól.) A berlini és római udvarok között a napokban élénk jegyzékváltás folyt, állítólag Vilmos császárnak velencei és korfui utazása ügyében. Hogy ezeken a tárgyalásokon jött-e létre megállapodás arra nézve, hogy az olasz király és a német császár Velenceben találkozik, még nem tudják. Az bizonyos, hogy az olasz udvarnál eddig semmiféle utazási előkészületeket nem tettek.

Hazay a véderőreformról.

Budapest, márc. 16.

(Saját tud.) Hazay honvédelmi miniszter egy újságíró előtt kijelentette, hogy végleges megállapodás még nem történt a reform tárgyában. Annyit azonban máris mondhat, hogy az önkéntesség terén mindenki szolgálhat államköltségen. A bün-

telő perrendtartás ügyében fődolga az igazságügyi miniszternek lesz. A reformot április végén terjesztik a Ház elé. Addig még több tárgyalás lesz a végleges megállapodás iránt.

Botrány az osztrák képviselőházban.

Bécs, március 16.

(Saját tud.) A mai képviselőház ülésén óriási botrány volt, melyen kevésbé mult, hogy tettelegességre nem vetemedtek a képviselők. A szocialisták és a kormánypárt között előbb heves szóváltás volt, mely alatt a következő kiáltások repültek egyik pártból a másikba:

— Csirkefogók! Szemtelenek! Gazemberek!

Erre Nemece képviselő egy börténkát kapott fel, melyet a szocialisták közé akart dobni. A szocialisták erre papíryomókat kapkodtak fel és azokkal akartak dobálózni. Egy kormánypárti képviselő a széket, melyen ült, kapta fel és azt akarta a szocialisták közé dobni. Hogy tettelegességre nem került a sor az annak a néhány képviselőnek tudható be, akik nyugodtan fogták fel a helyzetet és megfékeztek a képviselőket. A botrány 20 percig tartott.

Orosz-kínai háború?

Pétervár, márc. 16.

(Saját tud.) A Novoje Vremja írja a következőket: A diplomáciai viszony megszakításának küszöbén vagyunk. Mukdeni táviratok szerint száztíz tonna puska, negyvenkét láda lovassági puska és hetven láda gyalogsági puska érkezett északi Mandzsúrországra a kínai helyőrség számára. A peking-mukdeni vasuton napok óta szállítanak ágyut és töltést. Mukdenben mindenki meg van győződve arról, hogy a háború ki fog törni.

London, márc. 16.

A Timesnek jelentik Pekingből: A kínai kormány az orosz jegyzék következtében engedékenységre hajlandó és a háborús veszedelem el fog mulni, azonban Kína a Pétervárra küldendő válaszijegyzékben követelni fogja az 1881. évi szerződés kereskedelempolitikai rendelkezéseinek módosítását.

Tüntetés a nadrágszoknya ellen.

Budapest, márc. 16.

(Saját tudósítónktól) A Vigadó közepében ma 1 órakor egy villamosra egy hölgy szállott fel, akin nadrágszoknya volt. A kocsis utasai heves támadásban törték ki:

— Nem szégyenli magát.

— Menjen az orfeumba!

A kalauz nem adott jegyet a nőnek, mire az kénytelen volt a kocsiról elmenekülni.

Taft a világbékeért.

Washington, márc. 16.

Diplomáciai körökben híre jár, hogy Taft elnök december havában a kon-

gresszus elé terjeszti az angol-amerikai döntő bírósági szerződést, amely kivétel nélkül az összes felmerülő esetekre kiterjed. Taftot szándékában állítólag Grey angol külügyminiszter beszéde erősítette meg.

Véres párbaj.

Budapest, március 16.

(Saját tud.) A Ferenc József lovassági laktanyában ma véres párbaj volt gróf Wenheim József és gróf Vass Emil között. A párbaj kétszeri golyóváltással kezdődött, mely alatt sebesülés nem történt. Ezután karddal csaptak össze a felek. A heves összecsapás után Vass a fején sebesült meg. A párbajt tovább folytatták, amikor Vass igen mély és súlyos sebet kapott a mellén.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

olcsó

gyári árban

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Itta: Hjalmai Knuth.

Fordította: Vörös József. 35

Egy percre elfelejtem a szegénységet, nyomorúságot és szenvedéseimet; érzem, hogy a vér melegen csörgedez ereimben, mint a régi időben, mikor még nem tört meg az éhezés, elhatároztam, hogy az elevenére tapintok.

— Különösen sem kísértem magát, hanem a testvérét — mondtam.

— A testvéreket? — kérdezi bámulva. Megáll, rám néz és feleletre vár. Egészen komolyan kérdezte.

— Igen — feleltem.

Hm! Azaz, hogy a két hölgy közül azt, amelyik fiatalabb volt.

— A fiatalabbikat? Igen? Haha!

Edesen kacagott, mint a gyermek.

Milyen hamis maga! Csak azért mondta így, hogy levegyem a fátyolomat. Ugy-e? Igen, észrevettem. Nagyon téved, kérem... bűntetésből.

Nevetgélünk, tréáloztunk s az egész uton beszélgettünk; én nem tudtam, mit beszéltek, de boldog voltam.

Elmondta, hogy már régen ismer engem, hogy a színházban látott. Hogy egypár barátommal voltam együtt s úgy viselkedtem, mint a bolond. Sajnos! Akkor is részeg lehettem!

— Miből gondolja? — kérdeztem.

— Mert olyan sokat nevetett.

Ugy? Igaz, akkor még nevettem.

S most?

Igen, hogy most is.

A Károly János-utra értünk.

— Nem megyünk tovább — mondtam.

Aztán újra felfelé mentünk az Egyetem-utra. Mikor a szökőkúthoz értünk, meglassítottam lépteimet; tudtam, hogy nem szabad tovább mennem.

— Ugy. Most forduljon vissza — mondtam és megállt.

— Igen.

Aztán azt mondta, hogy mégis csak elkísérhetem a kapuig, hisz abban nincs semmi.

— Nincs — mondtam.

Amint a kapuhoz értünk, lelkem minden nyomorúsága felébredt. Hogy is őrizhetné meg bátorságát az ember, mikor ilyen nyomorult. Összehúzódtam, meghajoltam s így szóltam:

— Találkozhatunk e még egyszer?

Nem is reméltem, hogy beleegyeznek; szinte kívántam már, hogy megtagadja a találkozót.

— Igen — felelte halkan, majdnem suttogva.

— Mikor?

— Nem tudom.

Szünet.

— Nem emelné fel a fátyolát? Egy percre csak! — mondtam.

— Hadd tudjam legalább, hogy kivel beszéltem. Csak egy percre. Tudnom kell... Szünet.

— Kedden este megvárhatna itt — mondtam.

— Akarja?

— Nyolckor.

— Jó.

Másnap még jobban havazott; nagy, nedves rongyokban szállt a hó, esővel vegyest.

Korán ébredtem fel. A tegnapi est eseményei csodás zürzavart támasztottak agyamban és édes emlékek megrészegítették szívemet. Egy darabig nyitott szemmel feküdtem az ágyon s elképzelttem, hogy Ylajali mellett van; kinyitottam karjaimat, megöleltem önmagamot s megcsókoltam a levegőt. Aztán felkeltem, megittam egy csésze tejet s utána beefsteaket ettem. Idegeim lecsillapultak, éhségem megszűnt.

A bazárba mentem. Eszembe jutott, hogy itt olcsó pénzen vehetnék valami viseltes melényt, vagy olyan ruhadarabot, melyet a kabát alatt lehet viselni. Felmentem a lépcsőkön s vizsgálgatni kezdtem a ruhákat. Mialatt a ruhaneműek közt kutattam, egyik ismerősöm haladt el mellettem. Rámkiáltott, lementem. Technikus volt s irodába ment.

— Gyere velem. Igyunk meg egy pohár sört — mondtam.

— No gyere, siess, nem érek rá. Ki az a hölgy, akivel az este láttalak?

A pusata gondolat is féltékennyé tett.

— A menyasszonyom — mondtam.

— A menyasszonyod?

— Igen, tegnap óta...

Elhitte. Annyit hazudtam, hogy mindent elhitt. Sört hoztak, megittunk s mentünk.

— Hát szervusz!... Hallod — mondtam hirtelen. — Egy pár koronáddal tartozom még szegény, gyalázat, hogy még most sem fizettem meg, de legközelebb visszaadom.

— Köszönöm — mondtam, de tudom hogy sohasem fogja megfizetni.

A sör a fejembe szállt s nagyon melegelem lett tőle. A tegnapi est emlékei toltak fel lelkembe s egészen lenyűgöztek. Nos, hát ha nem jön el csütörtökön?

Gondolataim egyre élénkebbek lettek s a pénzre gondoltam. Megijedtem s halálos rémület fogott el. Az egész család felmerült előtt.

tem' láttam a kis boltot, a boltoslegényt, so-
vány kezeimet, amint a pénz után nyulnak, lá-
tom amint jön a rendőrség és elhurcol. Kezem-
lábam megvasalva. Nem, csak a kezem, talán
csak a fél kezem, a rács. a jegyzőkönyv, a toll
percegése. Aztán rám néznek, veszedelmes
hosszu pillantással. Nos, Tangen ur? A cella,
az örök sötétség.

Hm. Összeszorítottam ujjaimat, sietek, egyre
gyorsabban, míg a Stortorvia érek. Letülök.

Semmi olyas! Hogyan akarják bebizonyi-
tani, hogy loptál? A boltoslegény nem fog
szólni, nem szólhat, mert elcsapják vigyázatlan-
ságáért. Nem kell! Semmi komédia, ha mon-
dom.

A pénzt mégis olyan súlyos volt a zse-
bemben s nyugtalanított. Megvizsgáltam maga-
mat, s meggyőződtem, hogy azelőtt boldogabb
voltam, azelőtt, mikor még becsületben szen-
vedtem és küzdöttem. Es Ylajali! Nem rán-
tottam le őt is magammal? Istenem! Edes
Istenem! Ylajali!

Hirtelen felugrottam s egyenesen az Ele-
ánt gyógszertár elé szaladtam. Most felkelsz,
— gondoltam — felkelsz, felállsz ebből a pi-
szokból, megmutatod a világnak, hogy becsü-
letes ember vagy! Összerakosgattam a pénzt s
a kezembe vettem, aztán egy kofához léptem,
mintha venni akarnék valamit s a pénzt az
asztalára hajítottam. Szó nélkül meniem tovább.

Milyen csodálatos ize van a becsületnek!
A zsebeim oly könnyűek voltak, valódi bold-
ogság volt pénz nélkül élni. Ha jól meggon-
doltam, sok bajt szerzett nekem ez a pénz,
borzongott a hátam, ha rá gondoltam. Volt
bennem fogékonyosság a tisztesség iránt s ágas-
kodott bennem a becsületérzés, ha ocsmány-
ságokra akartam vetemedni. Hála Isten, megint
büszke lehetek!

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapest. Tegnap kezdetben az üzlet
lanyhán indult, később azonban, különösen a
Bácskából érkezett a vetésekre igen sok pa-
nasz, ami az irányzatot megszilárdítja, úgy hogy
az októberi buza 20—30 fillérrel emelkedett.
Készáruban elég kevés forgalom volt. Beérke-
zett 22 ezer mázsa buza, melyből 11 ezer
mázsza kelt el 10 fillérrel magasabb árk mel-
lett. Rozsban nem volt üzlet, ezen cikk eladat-
hatlan ez idő szerint.

Határidők:

Áprilisi buza	— — —	23.04—23.06
Májusi buza	— — —	22.62—22.64
Októberi buza	— — —	21.58—21.60
Áprilisi rozs	— — —	16.26—16.28
Októberi rozs	— — —	15.84—15.86
Áprilisi zab	— — —	— — —
Májusi tengeri	— — —	11.34—11.36
Juliusi tengeri	— — —	11.66—11.68
Augusztusi repce	— — —	26.60—26.80

Nagyváradon. Malmaink testülettel a kissé
szilárd irányzatra néhány fillérrel magasabb árk
mellett vettek meg néhány kis tétel búzát.
Tengeriben igen csekély az üzlet, míg a többi
cikkek teljesen üzletelének.

Árk:

Buza	— — —	22.10—22.70
Rozs	— — —	13.80—14.—
Tengeri	— — —	10.40—10.60
Arpa	— — —	17.——17.40
Zab	— — —	15.90—16.20
Kétszeres	— — —	15.——15.40
Lóheremag nyers	— — —	100.——130.—
Lóheremag ólomzárólt	— — —	178.——186.—
Lucernamag ólomzárólt	— — —	220.——240.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Építésszek és építetők figyelmébe!

Hungária aszfalt elszigetelő
és kátrány fedéllemezt
Karbolineumot, kreolint,
kátrányfestékeket

minden színben

legelőnyösebb árban és legjobb mi-
nőségben szállít:

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81 sz.

Telefon 323.

Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

1202—1911. éln. sz.

Pályázati hirdetés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága f. é.
március hó 9-én tartott közgyűlésében 96 3588—1911.
évi sz. a. egy elhalálozás következtében megüresed-
ett irnoki állásnak választás útján leendő betöltését
a f. évi április hó 20-án megtartandó rendes köz-
gyűlésére tüzvén ki, felhívom mindazokat, akik ezen
évi 1400 kor. kezdőfizetés és 500 kor. lakáspénz-
zel javadalmazott irnoki állást elnyerni óhajtják,
hogy az 1883. évi I. t. c.-ben előírt négy közép-
iskolai osztály elvégzését igazoló bizonyítvánnyal,
valamint eddig esetleges működésüket igazoló ok-
mányokkal felszerelt pályázati kérvényüket méltóságos
Hlatky Endre főispán urhoz, mint a kijelölt választ-
mány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza, I.
em., 4. sz.) 1911. évi április hó 8-án d. u. 5 óráig
annál is inkább adják be, mivel az elkésztett beér-
kező, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figye-
lembe vételét nem fogadjuk.

Nagyvárad, 1911. március 12.

Bordó Ferenc,
polgármester h.

Eladó ház.

A Schlauch-tér 24. szám a.
ház, mely a város legszebb
és legegészségesebb helyén van,
szabad kézből eladó. Értekez-
hetni ugyanott, 214
özv. Reindl Károlynéval.

Valódi

Mauthner-féle vete-
mény és virágmagvak
javított
gazdasági vetőmagvak

az állami magvizsgáló ál-
lomás ólomzárójával el-
látva 90 százalék csira-
képességért szavatolunk. 181

Mezey János és Tsa

Nagyvárad, Szt. László-tér
nagyváradai takarékpénztári
épület

Telefon 249.

Telefon 249.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.
— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

Belépti díj nincs.

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérlelője.

3—4 középiskolát

végzett fiu

nyomdász tanulóknak

a „Szent László“-

nyomdában

felvétetik.

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Eredeti svédgyártmányu nyersolajmotorok és cséplőkészletek Benzin s szivógázmotorok lokomobilok. MALOMBERENDEZÉSEK

Olcsó és biztos üzem. Legmesszebbmenő jótállás. Kedvező fizetési feltételek. Költségvetés és mérnöki kiküldetés díjtalan. Használt, gyárilag kijavított gőzcséplőkészletek.

! Csereszételek köttetnek !

A Budapesti Szivattyu- és Gépgyár R.-t.
mintaraktára

Gőz- és kocsifecskendők, kút-szivattyuk. Városi, gazdasági, tűzoltó- és motoros szivattyuk

Famegmunkáló gépek
építési és szállító eszközök. Mindennemű gazdasági gépek

szerszámok, gépolajok, kenőanyagok és műszaki cikkek raktára.

Nagyvárad, Szent László-tér 2.
Aczél Viktor

Nagyvárad, Szent László-tér 2.

Telefon interurbán 10—74. sz.

Allandó gépkilállítás. — Kérjen díjtalan árjegyzéket és ajánlatot.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

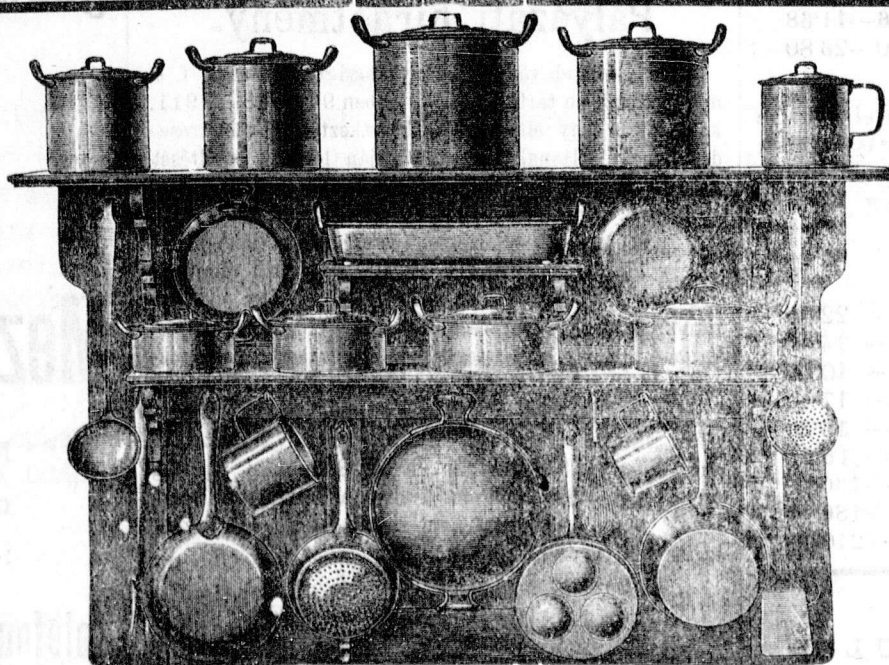
Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
alumíniumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:

sze krényágy
3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.